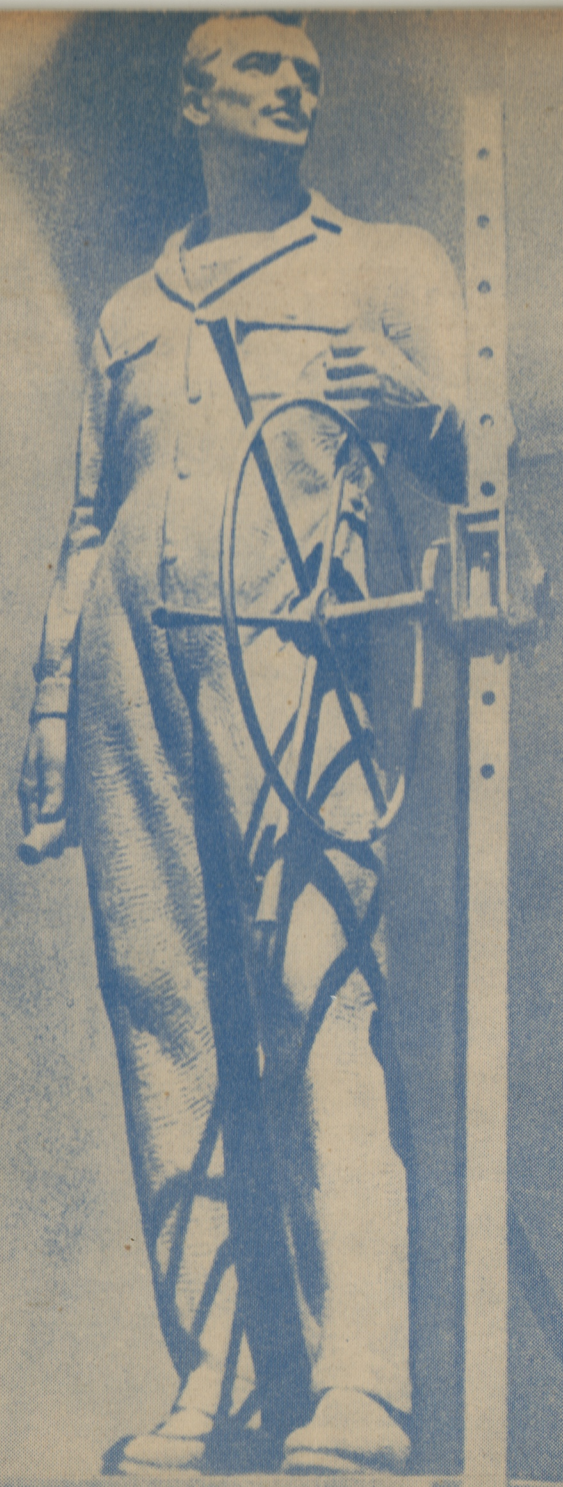

341

SUOMEN

RAUHANSOPIMUS

SH/14.

Suomen
RAUHANSOPIMUS

JULKAISIJA:

SUOMI-NEUVOSTOLIITTO-SEURA
SAMFUNDET FINLAND-SOVJETUNIONEN r.y.

HELSINKI 1947
KUSTANNUSOSAKEYHTIÖ
YHTEISTYÖN KIRJAPAINO

ALKULAUSE

Suomen lopullinen rauhansopimus rakentuu samalle pohjalle, joka oli jo välirauhansopimuksessa hahmoiteltu ja josta sitten ratkaisevasti neuvoteltiin Pariisin konferenssissa. Tästä seikasta seuraa, että se yleinen ulkopoliittinen suuntaus, joka omaksuttiin Suomessa välirauhansopimuksen jälkeen, tulee maassamme säilymään ja vahvistumaan rauhanteon jälkeen.

Ulkopoliittisesti Suomella on yksi tie kuljettavana: ystävällisten suhteiden aikaansaaminen Neuvostoliittoon. Tämä onkin yleisesti maassamme tunnustettu. Kaikki vanhat epäluulot ja ennakkoluulot on hävitettävä. Ensimmäinen seikka sanoista tekoihin on, että avoimesti myönnämme rauhansopimuksen suuren merkityksen suhteittemme rakentamisen pohjana, sen oikeudenmukaisuuden ottaen huomioon toimintamme Saksan satelliittivaltiona. Tutustuminen rauhansopimukseen, sen tunnontarkka noudattaminen, sen käyttäminen opiskeluvälineenä opintokertoissa ja järjestöjen keskustelutilaisuuksissa sekä sen asiallinen ja rehellinen selittäminen kuuluu kansalaisvelvollisuuksiimme.

Rauhanteke edellyttää, että demokraattisten ainesten yhteistyö joka on ylläpitänyt maassa poliittista ja taloudellista rauhaa, tulee jatkumaan. Edelleen on maassamme työskenneltävä voimakkaasti ja määrätietoisesti kulttuurisuhteiden solmiamiseksi Neuvostoliittoon käsin, pyrittävä saamaan totuudenmukainen käsitys sen suurista saavutuksista tieteeseen, taiteen ja sosiaalisen elämän alalla.

Rauhaan liittyy meiltä paljon työtä ja ponnistusta vaativia taloudellisia velvollisuuksia — mutta sodan jälkeinen jälleerakennustyö on raskasta myös voittajamaissa — mutta me olemme jo huomattavan osan niistä täyttäneet. Olosuhteiden tarkastelu osoittaa, että olemme sodasta selviytyneet paremmin kuin

ehkä yksikään vastaavassa asemassa oleva maa, onpa joku voitaneiden puolella ollut maa saanut kamppailla suurempia vaikeuksia vastaan kuin me. Neuvostoliitto itse on sodassa joutunut kärsimään arvaamattomia menetyksiä, joita meidän on syytä ajatella silloin kun omat vaikeutemme tuntuvat ankarilta. Joka tapauksessa on selvää, että rauhansopimuksessa olevien taloudellisten ehtojen täyttäminen on suoritettava tinkimättä. Se on mahdollista ainoastaan sillä edellytyksellä, että koko kansa yhtynein voimin on siinä mukana. Samalla kuitenkin sotakorvausvaatimusten täyttäminen on huomattavassa määrässä laajentanut teollisuuttamme ja siten terveellisellä tavalla vaikuttanut maamme kehitykseen teollisuusmaana.

Rauhansopimus vakiinnuttaa eräät demokraattiset ja humaniset periaatteet kansalaisten rotuun, uskontoon ja maailmankatsomukseen katsomatta. Vaikka nämä seikat ovat kuuluneet perustuslakiemme henkeen, ei niitä aina ole noudatettu ja siksi on tyydytyksellä todettava, että nyt näissä asioissa ei ole mahdollisuutta poiketa oikealta tieltä.

Rauhansopimus merkitsee tietoisuutta siitä, että sota ei uudistu eikä saa uudistua. Senvuoksi meidän on ilolla ja luottamuksella suhtauduttava siihen ja pidettävä sitä rakentavan, onnellisen tulevaisuuden asiakirjana.

RAUHANSOPIMUKSEN SANAMUOTO

Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liitto, Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin Yhdistynyt Kuningaskunta, Australia, Valkovenäjän Sosialistinen Neuvostotasavalta, Kanada, Tsekkoslovakia, Intia, Uusi-Seelanti, Ukrainan Sosialistinen Neuvostotasavalta ja Etelä-Afrikan Unioni, valtioina, jotka ovat sodassa Suomen kanssa ja jotka huomattavin sotavoimin aktiivisesti osallistuivat sotaan eurooppalaisia vihollisvaltoja vastaan, ja joista jäljempänä käytetään nimitystä "Liittoutuneet ja Liittyneet Vallat" toiselta puolen.

ja Suomi toiselta puolen;

katsoen siihen, että Suomi, tultuaan Hitlerin Saksan liittolaiseksi ja osallistuttuaan sen rinnalla sotaan Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liittoa, Yhdistynyttä Kuningaskuntaa ja muita Yhdistyneitä Kansakuntia vastaan, on osaltaan vastuussa tästä sodasta;

ottaen kuitenkin huomioon, että Suomi 4 päivänä syyskuuta 1944 täysin keskeytti sotatoimet Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liittoa vastaan, irtautui sodasta Yhdistyneitä Kansakuntia vastaan, katkaisi suhteensa Saksaan ja sen satelliitteihin ja että se, solmittuaan 19 päivänä syyskuuta 1944 aselevon Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton ja Yhdistyneen Kuningaskunnan hallitusten kanssa, jotka toimivat Suomen kanssa sodassa olevien Yhdistyneiden Kansakuntien puolesta, on lojaalisti täyttänyt välirauhansopimuksen ehdot;

ja ottaen huomioon, että Liittoutuneet ja Liittyneet Vallat sekä Suomi ovat halukkaita solmimaan keskenään rauhansopimuksen, joka oikeudenmukaisuuden periaatteiden mukaisesti rat-

kaisee ne kysymykset, jotka edellämainittujen tapahtumien seurauksena vielä ovat jääneet avoimiksi, ja joka muodostaa perustan ystävällisille suhteille niiden välillä tehden siten mahdolliseksi Liittoutuneille ja Liittyneille Valloille tukea Suomen anomusta päästä Yhdistyneiden Kansakuntien jäseneksi, ja niinkään liittyä jokaiseen Yhdistyneiden Kansakuntien turvin solmittuun yleissopimukseen;

ovat tämän vuoksi päättäneet julistaa sotatilan lakanneeksi ja tässä tarkoituksessa tehdä tämän rauhansopimuksen sekä ovat tämän mukaisesti nimittäneet allekirjoittaneet täysivaltaiset edustajat, jotka, esitettyään oikeiksi ja asianmukaisiksi havaitut valtakirjansa, ovat sopineet seuraavista määräyksistä:

I OSA.

Alueelliset määräykset.

1. artikla.

Suomen rajat ovat, kuten tähän sopimukseen liittyvästä kartasta (liite I) käy ilmi, samat kuin 1 päivänä tammikuuta 1941, kuitenkin seuraavassa artiklassa määrätyn muutoksin.

2. artikla.

Syyskuun 19 päivänä 1944 tehdyn välirauhansopimuksen mukaisesti Suomi vahvistaa palauttaneensa Petsamon (Petshengan) alueen Neuvostoliitolle, jonka alueen Neuvostovaltio vapaaehtoisesti luovutti Suomelle 14 päivänä lokakuuta 1920 ja 12 päivänä maaliskuuta 1940 tehdyissä rauhansopimuksissa, Petsamon (Petshengan) alueen rajat käyvät ilmi tähän sopimukseen liittyvästä kartasta (liite I).

II OSA.

Poliittiset määräykset.

I luku.

3. artikla.

Välirauhansopimuksen mukaisesti saatetaan Neuvostoliiton ja Suomen välillä Moskovassa 12 päivänä maaliskuuta 1940 tehty rauhansopimus jälleen voimaan, kuitenkin niin, että mainitun sopimuksen 4., 5. ja 6. artiklat korvataan tämän sopimuksen 2. ja 4. artikloilla.

4. artikla.

1. Välirauhansopimuksen mukaisesti Neuvostoliitto vahvistaa luopuneensa Hangon niemimaan vuokraoikeudesta, mikä sille myönnettiin Neuvostoliiton ja Suomen välillä 12 päivänä maaliskuuta 1940 tehdyssä rauhansopimuksessa, ja Suomi puolestaan vahvistaa myöntäneensä Neuvostoliitolle 50 vuoden vuokrasopimuksella sekä Neuvostoliiton suoritettavaa 5 miljoonan Suomen markan vuotuista vuokramaksua vastaan maa- ja vesialueiden käytön ja hallinnan Neuvostoliiton laivastotukikohdan perustamiseksi Porkkalan niemimaan alueelle, mitkä alueet ilmenevät tähän sopimukseen liittyvästä kartasta (liite I).

2. Suomi vahvistaa taannensa Neuvostoliitolle välirauhansopimuksen mukaisesti Neuvostoliitosta lähetettäviä henkilö- ja tavarakuljetuksia varten tarpeelliset kulkuyhteydet rautateitse, vesiteitse, maanteitse ja ilmaitse Porkkalan niemimaan laivastotukikohtaan sekä myöntäneensä Neuvostoliitolle oikeuden esteettömästi käyttää kaikenlaisia tiedoitusyhteyksiä Neuvostoliiton ja Porkkalan niemimaan vuokra-alueen välillä.

5. artikla.

Ahvenanmaan saaret jäävät demilitarisoiduiksi nykyisin vallitsevan tilanteen mukaisesti.

II luku.

6. artikla.

Suomen on ryhdyttävä kaikkiin tarpeellisiin toimenpiteisiin taatakseen kaikille Suomen oikeudenkäyttöpiirissä oleville henkilöille rotuun, sukupuoleen, kieleen tai uskontoon katsomatta oikeuden nauttia ihmisoikeuksia ja perusvapauksia, joihin sisältyvät sananvapaus, paino- ja julkaisuvapaus, uskonnonvapaus, vapaus poliittisiin mielipiteisiin sekä kokoontumisvapaus.

7. artikla.

Suomi, joka on välirauhansopimuksen mukaisesti ryhtynyt toimenpiteisiin vapauttaakseen kansalaisuuteen ja kansallisuuteen katsomatta kaikki henkilöt, joita on pidetty vangittuina Yhdistyneitten Kansakuntien hyväksi suorittamansa toiminnan tai Yhdistyneitä Kansakuntia kohtaan osoittamansa myötätunnon taikka rodullisen syntyperänsä takia sekä kumoamaan diskriminatorisen lainsäädännön ja siitä johtuvat rajoitukset,

sitoutuu saattamaan nämä toimenpiteet päätökseen ja olemaan vastaisuudessa ryhtymättä toimenpiteisiin tai saattamatta voimaan lakeja, jotka olisivat ristiriidassa tässä artiklassa mainittujen tarkoituserien kanssa.

8. artikla.

Suomi, joka välirauhansopimuksen mukaisesti on ryhtynyt toimenpiteisiin hajottaakseen kaikki Suomen alueella toimivat fascistiluontoiset poliittiset, sotilaalliset tai sotilaallisuontoiset järjestöt sekä muut järjestöt, jotka harjoittavat Neuvostoliitolle tai muille Yhdistyneille Kansakunnille vihamielistä propagandaa, sitoutuu olemaan vastaisuudessa sallimatta senlontoisten järjestöjen olemassaoloa ja toimintaa, joiden tarkoituksena on kieltää kansalta sen demokraattiset oikeudet.

9. artikla.

1. Suomi ryhtyy kaikkiin tarpeellisiin toimenpiteisiin taatakseen, että pidetään ja luovutetaan tuomittaviksi:

- a) henkilöt, joita syytetään sotarikosten sekä rauhaa ja ihmisi-syyttä vastaan tehtyjen rikosten suorittamisesta, niihin käskemisestä tai niihin osallistumisesta;
- b) Liittoutuneiden ja Liittyneiden Valtojen kansalaiset, joita syytetään siitä, että he ovat rikkoneet maansa lakeja syylistymällä maanpetokseen tai yhteistyöhön vihollisen kanssa sodan aikana.

2. Suomen on asianomaisen Yhdistyneisiin Kansakuntiin kuuluvan hallituksen pyynnöstä myös asetettava todistajina käytettäväksi Suomen oikeudenkäyttöpiirissä olevat henkilöt, joiden todistus on tarpeen oikeudenkäynnissä tämän artiklan ensimmäisessä kohdassa mainittuja henkilöitä vastaan.

3. Tämän artiklan 1. ja 2. kohdassa olevien määräysten soveltamista koskevat erimielisyydet on asianomaisen hallituksen alistettava Neuvostoliiton ja Yhdistyneen Kuningaskunnan Helsingissä olevien diplomaattisten edustustojen päälliköille, jotka sopivat syntyneiden vaikeuksien selvittämisestä.

III luku.

10. artikla.

Suomi sitoutuu tunnustamaan Italian, Romanian, Bulgarian ja Unkarin kanssa tehtyjen rauhansopimusten sekä niiden mui-

den sopimusten ja järjestelyjen täyden sitovuuden, joista Liittoutuneet ja Liittyneet Vallat ovat sopineet tai sopivat Itävaltaan, Saksaan ja Japaniin nähden rauhan palauttamiseksi.

11. artikla.

Suomi sitoutuu hyväksymään kaikki järjestelyt, joista on sovittu tai joista voidaan sopia Kansainliiton ja Pysyvän Kansainvälisen Tuomioistuimen toiminnan lopettamiseksi.

12. artikla.

1. Kukin Liittoutunut ja Liittynyt Valta ilmoittaa Suomelle kuuden kuukauden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta, mitkä Suomen kanssa ennen sotaa tehtyt kahdenkeskiset sopimukset se haluaa pitää voimassa tai saattaa uudelleen voimaan. Määräykset, jotka eivät ole sopusoinnussa tämän sopimuksen kanssa, on kuitenkin poistettava edellämämainituista sopimuksista.

2. Kaikki sellaiset sopimukset, joista ilmoitus täten on tehty, on rekisteröitävä Yhdistyneiden Kansakuntien sihteeristössä Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjan 102. artiklan mukaisesti.

3. Kaikki sellaiset sopimukset, joista ei ole täten ilmoitettu, on katsottava kumoutuneiksi.

III OSA.

Maavoimia, sotalaivastoa ja ilmavoimia koskevat määräykset.

13. artikla.

Maa-, meri- ja ilma-aseistus ja linnoitukset on tarkoin rajoitettava sisäistä luonnetta olevien tehtävien suorittamiseen ja rajojen paikalliseen puolustamiseen. Edelläolevan mukaisesti Suomi ei ole oikeutettu pitämään suurempia aseellisiä voimia kuin:

a) maavoimat, mukaanlukien rajavartiojoukot ja ilmatorjuntatykistön, kokonaisvahvuudeltaan 34,400 miestä;

b) sotalaivaston, jonka miehistövahvuus on 4,500 ja kokonaistonnisto 10,000 tonnia;

c) ilmavoimat, mukaanlukien laivaston ilmavoimat ja reservilentokoneet, joiden kokonaisvahvuus on 60 lentokonetta ja 3,000 miestä. Suomi älköön pitäkö tai hankkiko lentokoneita, jotka ovat suunnitellut ensisijassa pommituskoneiksi sisäpuolisin pommituskuljetuslaittein.

Näihin vahvuuksiin sisältyvät kussakin tapauksessa taisteluhuolto- ja johtohenkilöstö.

14. artikla.

Suomen maavoimien, sotalaivaston ja ilmavoimien henkilöstö, joka ylittää 13. artiklan sallimat vastaavat vahvuudet, on vapautettava palveluksesta kuuden kuukauden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

15. artikla.

Suomen maavoimiin, sotalaivastoon tai ilmavoimiin kuulumattomat henkilöt älkööt saako minkäänlaista liitteessä II määriteltyä maa-, sotalaivasto- taikka ilmasotakoulutusta.

16. artikla.

1. Tämän sopimuksen voimaantulon jälkeen Suomi kutsutaan liittymään Euroopan vesistöjen miinanraivausta hoitavan kansainvälisen järjestön Barentsinmeren, Itämeren ja Mustanmeren vyöhykkeen komissioon, ja on Suomen pidettävä miinanraivauskalustonsa kokonaisuudessaan miinanraivausta hoitavan keskuskomission käytettävissä sen sodanjälkeisen miinanraivausmääräajan päättymiseen saakka, jonka keskuskomissio vahvistaa.

2. Tämän sodanjälkeisen miinanraivauksen aikana Suomi voi yli 13. artiklassa sallitun tonniston, pitää ylimääräisiä laivastoyksiköitä, joita käytetään yksinomaan miinanraivaukseen.

Kahden kuukauden kuluessa mainitun määräajan päättymisestä on ne alukset, jotka muut vallat ovat lainanneet Suomen laivastolle, palautettava näille valloille, ja muut lisäyksiköt riistettava aseista ja muunnettava siviilikäyttöisiksi.

3. Suomi oikeutetaan myös miinanraivausta varten ottamaan palvelukseen 1.500 upseeria ja miestä 13. artiklan sallimien vahvuuksien lisäksi. Kahden kuukauden kuluessa siitä, kun Suomen laivasto on päättänyt miinanraivauksen, on ylimääräinen henkilöstö vapautettava palveluksesta taikka sisällytettävä sanotun artiklan sallimiin vahvuuksiin.

17. artikla.

Suomi älköön pitäkö, valmistako tai kokeilko mitään atomiasetta, minkäänlaisia omalla käyttövoimallaan kulkevia taikka ohjattavia ammuksia tai sellaisia laitteita, jotka liittyvät niiden laukaisemiseen (paitsi sellaisia torpedoja ja torpedojen laukaisemislaitteita, jotka kuuluvat tämän sopimuksen sallimien

sota-alusten tavanomaiseen aseistukseen), kosketuksetta räjähtäviä herkkyyssmekanismin avulla sytytettäviä merimiinoja tai torpedoja, miehitettäviä torpedoja, sukellusveneitä taikka mui- ta veden alla kulkevia aluksia, moottoritorpedoveneitä, tai erikoistyyppisiä rynnäkköaluksia.

18. artikla.

Suomi älköön itselleen pidättäkö, valmistako tai muuten hankkiko sotamateriaalia tahi ylläpitäkö tuotantokoneistoa sotamateriaalin valmistamiseksi yli sen, mikä on tarpeen tämän sopimuksen 13. artiklassa sallittujen puolustusvoimien ylläpitämiseen.

19. artikla.

1. Liittolaisilta peräisin olevan sotamateriaalin liikamäärä on asetettava asianomaisen Liittolaisvallan käyttöön sen antamien ohjeiden mukaisesti. Suomalaisen sotamateriaalin liikamäärä on asetettava Neuvostoliiton ja Yhdistyneen Kuningaskunnan hallitusten käyttöön. Suomi luopukoon kaikista oikeuksistaan tähän materiaaliin.

2. Saksalaista alkuperää tai mallia olevan sotamateriaalin liikamäärä, jota ei tarvita tässä sopimuksessa sallittuja puolustusvoimia varten, on asetettava edellämainittujen kahden hallituksen käyttöön. Suomi älköön hankkiko tai valmistako saksalaista alkuperää tahi mallia olevaa sotamateriaalia taikka ottako palvelukseensa tai kouluttako teknikoiksi, sotilas- ja siviili-ilmailuhenkilökunta mukaanlukien, henkilöitä, jotka ovat tahi ovat olleet Saksan kansalaisia.

3. Tämän artiklan kohdissa 1 ja 2 mainitun sotamateriaalin liikamäärä on luovutettava tai tuhottava vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

4. Tässä sopimuksessa tarkoitettu sotamateriaali on määritelty ja lueteltu liitteessä III.

20. artikla.

Suomi sitoutuu täydelliseen yhteistoimintaan Liittoutuneiden ja Liittyneiden Valtojen kanssa turvatakseen sen, ettei Saksa kykenisi ryhtymään Saksan alueen ulkopuolella toimenpiteisiin, jotka tähtäävät sen jälleenvarustautumiseen.

21. artikla.

Suomi älköön hankkiko tai valmistako siviililentokoneita, jot-

ka ovat saksalaista tai japanilaista mallia tahi joissa on saksalaista tai japanilaista valmistetta tahi mallia olevia suurempia koottuja osia.

22. artikla.

Tämän sopimuksen kaikki sotilas-, sotalaivasto- ja ilmailumääräykset jäävät voimaan, kunnes ne on joko kokonaan tai osaksi muutettu Liittoutuneiden ja Liittyneiden Valtojen sekä Suomen välisellä sopimuksella tai, senjälkeen kun Suomi on tullut Yhdistyneiden kansakuntien jäseneksi, turvallisuusneuvoston ja Suomen välisellä sopimuksella.

IV OSA.

Sotakorvaus ja palautus.

23. artikla.

1. Suomen on korvattava Neuvostoliitolle sotatoimillaan ja Neuvostoliiton alueen miehityksellä Neuvostoliitolle aiheuttamansa vahingot; kuitenkin ottaen huomioon, että Suomi ei ole ainoastaan luopunut sodasta Yhdistyneitä Kansakuntia vastaan, vaan on myös julistanut sodan Saksalle ja auttanut sotavoimillaan saksalaisten joukkojen karkoittamista Suomesta, osapuolet sopivat siitä, että Suomi ei korvaa yllämainittuja vahinkoja kokonaisuudessaan, vaan ainoastan osittain, nimittäin 300 miljoonalla Yhdysvaltain dollarilla, joka summa on suoritettava tavaroissa (puutavaratuotteina, paperina, selluloosana, meri- ja jokialuksina, erilaisina koneina ja muina tavaroina) kahdeksan vuoden kuluessa 19 päivästä syyskuuta 1944 lukien.

2. Tässä artiklassa määrätyn suorituksen laskemisen perusteena on Yhdysvaltain dollarin välirauhansopimuksen allekirjoituspäivän kulta-arvo, s.o. 35 dollaria kultaunssilta.

24. artikla.

Suomi sitoutuu, mikäli se ei ole vielä niin tehnyt, Neuvostoliiton hallituksen osoittamissa määräajoissa palauttamaan Neuvostoliitolle täysin hyvässä kunnossa kaikki sodan aikana Neuvostoliiton alueelta vietyt, valtiolle, yleisille tai osuustoiminnallisille järjestöille, yrityksille tai laitoksille taikka yksityisille kansalaisille kuuluvat arvoesineet ja tavarat, kuten tehtaiden ja teollisuuslaitosten varusteet, veturit, liikkuvan rautatiekaluston, traktorit, moottoriajoneuvot, historialliset muistomerkit, museoarvoesineet ja kaiken muun omaisuuden.

V OSA.

Taloudelliset määräykset.

25. artikla.

1. Mikäli Suomi ei vielä ole niin tehnyt, sen on saatettava jälleen voimaan Yhdistyneiden Kansakuntien ja niiden kansalaisten kaikki lailliset oikeudet ja edut Suomessa sellaisina kuin ne olivat 22 päivänä kesäkuuta 1941, sekä palautettava Yhdistyneiden Kansakuntien ja niiden kansalaisten kaikki omaisuus sellaisena, kuin se nyt on.

2. Suomen hallitus sitoutuu palauttamaan kaiken tässä artiklassa tarkoitetun omaisuuden, oikeudet ja edut, vapaina kaikista rasituksista ja maksuista, jotka sota on voinut aiheuttaa, Suomen hallituksen asettamatta niiden palauttamisen yhteydessä suoritettavaksi minkäänlaisia maksuja. Suomen hallituksen on kumottava kaikki Yhdistyneiden Kansakuntien omaisuuden 22 päivän kesäkuuta 1941 ja tämän sopimuksen voimaantulon välillä kohdistamansa toimenpiteet, mukaanlukien pakko-otot, takavarikoinnin tai valvontaan otton. Milloin omaisuutta ei ole palautettu kuuden kuukauden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta, on pyyntö siitä tehtävä Suomen viranomaisille kahdentoista kuukauden kuluessa sopimuksen voimaantulosta, paitsi milloin hakija voi osoittaa, että hän ei ole voinut jättää pyyntöään tämän määräajan kuluessa.

3. Suomen hallituksen on kumottava kaikenlaiset Yhdistyneiden Kansakuntien kansalaisten omaisuutta, oikeuksia ja etuja koskevat siirrot, milloin sellaiset siirrot ovat johtuneet akselivaltioiden hallitusten tai niiden elinten sodan aikana harjoittamasta väkivallasta tai pakosta.

4. a) Suomen hallitus on vastuussa siitä, että tämän artiklan 1. kohdan nojalla Yhdistyneiden Kansakuntien kansalaisille palautettu omaisuus entisöidään täysin hyvään kuntoon. Kun omaisuutta ei voida palauttaa tai kun Yhdistyneiden Kansakuntien kansalainen on sodan johdosta kärsinyt vahinkoa Suomessa olevaan omaisuuteen puuttumisen tai sen vahingoittumisen takia, saakoon hän Suomen hallitukselta Suomen markkoissa korvauksen, jonka suuruus on kaksi kolmatta osaa siitä summasta, joka maksupäivänä on tarpeen samanlaisen omaisuuden ostamiseksi tai syntyneen vahingon korvaamiseksi. Missään tapauksessa Yhdistyneiden Kansakuntien kansalaisia älköön korvaukseen nähden kohdeltako vähemmän edullisesti kuin Suomen kansalaisia.

b) Yhdistyneiden Kansakuntien kansalaiset, jotka joko välitömästi tai välillisesti omistavat osuuksia yhteisöissä tai yhdistyksissä, joilla ei ole Yhdistyneiden Kansakuntien kansallisuutta tämän artiklan 8 a)-kohdan tarkoittamassa mielessä, mutta jotka ovat kärsineet menetyksen Suomessa olevaan omaisuuden puuttumisen tai sen vahingoittumisen takia, saavat korvausta edelläolevan a)-kohdan mukaisesti. Tämä korvaus on laskettava yhteisön tai yhdistyksen kärsimän menetyksen tai vahingon kokonaissumman perusteella ja on sen suuruuden oltava samassa suhteessa kärsittyyn kokonaismenetykseen tai vahinkoon kuin mitä mainittujen kansalaisten omistama osuus on kysymyksessäolevan yhteisön tai yhdistyksen kokonaispääomaan.

c) Korvaus on suoritettava vapaana kaikista maksuista, veroista tai muista rasituksista. Sitä on saatava käyttää vapaasti Suomessa, mutta on se Suomessa kulloinkin ehkä voimassaolevan ulkomaanvaluuttasäännöstelyn alainen.

d) Suomen hallituksen on myönnettävä Yhdistyneiden Kansakuntien kansalaisille sama kohtelu kuin Suomen kansalaisillekin tarveaineiden jaossa heidän Suomessa olevan omaisuutensa korjaamista tai kuntoonsaattamista varten sekä ulkomaanvaluutan myöntämisessä sellaisten tarveaineiden tuontia varten.

e) Suomen hallituksen on edelläolevassa a)-kohdassa määrättyssä suhteessa suoritettava Yhdistyneiden Kansakuntien kansalaisille hyvitystä Suomen markoissa heidän omaisuuteensa kohdistuneiden sodanaikaisten erikoistoimenpiteiden aiheuttamien menetyksien ja vahinkojen korvaamiseksi, jollaisia erikoistoimenpiteitä ei sovellettu suomalaiseen omaisuuteen. Tätä kohtaa ei sovelleta menetettyyn voittoon.

5. Suomen hallitus vastaa kaikista Suomessa suoritettavista kohtuullisista kuluista, jotka aiheutuvat vaatimusten toteamisesta, niihin luettuina menetysten ja vahinkojen arviointi.

6. Yhdistyneiden Kansakuntien kansalaiset ja heidän omaisuutensa on vapautettava kaikista poikkeuksellisista veroista, maksuista ja rasituksista, jotka Suomen hallitus tai jokin Suomen viranomainen on määrännyt heidän Suomessa oleville pääomavaroilleen välirauhanteon ja tämän sopimuksen voimaantulon välisenä aikana ja joiden varsinaisena tarkoituksena on peittää sodasta aiheutuvia kuluja tai jollekin Yhdistyneelle Kansakunnalle maksettavia korvauksia. Maksut, jotka siten on maksettu, suoritettava takaisin.

7. Kysymyksessäolevan omaisuuden omistaja ja Suomen hal-

litus voivat tehdä sopimuksia, jotka korvaavat tämän artiklan määräykset.

8. Tässä artiklassa käytettyinä merkitsevät:

a) "Yhdistyneiden Kansakuntien kansalaiset" henkilöitä, jotka tämän sopimuksen voimaantulopäivänä ovat jonkin Yhdistyneen Kansakunnan kansalaisia tai yhteisöjä tai yhdistyksiä, jotka on muodostettu jonkin Yhdistyneen Kansakunnan lakien mukaan ennen tämän sopimuksen voimaantulopäivää, edellyttäen, että mainituilla henkilöillä, yhteisöillä tai yhdistyksillä oli tämä asema myös Suomen välirauhansopimuksen päivänä.

Nimitykseen "Yhdistyneiden Kansakuntien kansalaiset" sisältyvät myöskin kaikki henkilöt, yhteisöt tahi yhdistykset, joita Suomessa sodan aikana voimassaolevien lakien mukaan on kohdeltu vihollisina.

b) "Omistaja" Yhdistyneen kansakunnan kansalaista, sen mukaan kuin edellä a)-kohdassa on määritelty, jolla on oikeus kysymyksessäolevaan omaisuuteen, ja myös omistajan seuraaja, edellyttäen, että seuraaja on myös jonkin Yhdistyneen Kansakunnan kansalainen sen mukaan kuin a)-kohdassa on määritelty. Jos seuraaja on ostanut omaisuuden vahingoittuneena, luovuttaja säilyttää oikeutensa tämän artiklan mukaiseen korvaukseen tämän vaikuttamatta luovuttajan ja ostajan välisiin kotimaisen lain mukaisiin velvoituksiin.

c) "Omaisuus" kaikkea irtainta tai kiinteää omaisuutta, olkoon se sitten aineellista tahi ei, siihen luettuna teollinen, kirjallinen ja taiteellinen omaisuus sekä kaikki ja kaikenlaiset omaisuuden kohdistuvat oikeudet ja intressit.

26. artikla.

Suomi tunnustaa, että Neuvostoliitolla on oikeus kaikkeen Suomessa olevaan saksalaiseen omaisuuteen, jonka Saksaa varten asetettu valvontaneuvosto on siirtänyt Neuvostoliitolle, ja sitoutuu ryhtymään kaikkiin tarpeellisiin toimenpiteisiin tällaisen omaisuuden luovuttamisen helpottamiseksi.

27. artikla.

Suomen hallituksen ja Suomen kansalaisten oikeudet, kuin myös suomalaisten juriidisten henkilöiden oikeudet, jotka koskevat suomalaista omaisuutta tai muita suomalaisia varoja Liittoutuneiden ja Liittyneiden Valtojen alueella, on saatettava ensiselleen tämän sopimuksen tultua voimaan, mikäli näitä oikeuksia on rajoitettu sen johdosta, että Suomi osallistui sotaan Saksan rinnalla.

28. artikla.

1. Tämän sopimuksen tultua voimaan Suomen ja Suomen kansalaisten Saksassa olevaa omaisuutta älköön enää käsiteltäkö vihollisomaisuutena, ja kaikki tällaiseen käsittelyyn perustuvat rajoitukset on poistettava.

2. Suomen tai Suomen kansalaisten identifioitavissa oleva, Saksan sotavoimien tai viranomaisten syyskuun 19 päivän 1944 jälkeen väkivalloin tai pakkotoimenpitein Suomesta Saksan alueelle viemä omaisuus voidaan palauttaa.

3. Saksan miehitysvallat päättävät menettelystä, jonka mukaan suomalaisen Saksassa olevan omaisuuden entiselleen saataminen ja palauttaminen toteutetaan.

29. artikla.

1. Suomi luopuu kaikista ja kaikenlaatuisista Liittoutuneita ja Liittyneitä Valtoja vastaan Suomen hallituksen tai Suomen kansalaisten taholta esitettävistä vaatimuksista, jotka aiheutuvat suoranaisesti sodasta tai Euroopassa syyskuun 1 päivän 1939 jälkeen vallinneen sotatilan aiheuttamista toimenpiteistä, olipa Liittoutunut tai Liittynyt Valta silloin sodassa Suomen kanssa tai ei, mukaanlukien:

a) vaatimukset sellaisten menetysten ja vahinkojen johdosta, jotka ovat aiheutuneet Liittoutuneiden tai Liittyneiden Valtojen sotavoimien tahi viranomaisten toimista;

b) vaatimukset, jotka johtuvat Liittoutuneiden tai Liittyneiden Valtojen sotavoimien tahi viranomaisten oleskelusta, sota-toimista tai teoista Suomen alueella.

c) vaatimukset Liittoutuneiden tai Liittyneiden Valtojen merisotasaalisoikeuksien päätösten ja määräysten johdosta, Suomen tunnustaessa päteviksi ja velvoittaviksi kaikkien tällaisten merisotasaalisoikeuksien 1 päivänä syyskuuta 1939 tai senjälkeen antamat päätökset ja määräykset, jotka koskevat suomalaisia laivoja tai suomalaisia tavaroita tahi kustannusten maksamista;

d) vaatimukset, jotka johtuvat sodankäyntioikeuksien harjoittamisesta tai aiotusta harjoittamisesta.

2. Tämän artiklan määräykset kumotkoot täysin ja lopullisesti kaikki tässä mainitut luontoiset vaatimukset, jotka tästä lukien raukeavat, olipa asiapuoli kuka tahansa.

3. Suomi luopuu niinikään kaikista tämän artiklan 1. kohdan luontoisista Suomen hallituksen tai Suomen kansalaisten taholta esitettävistä vaatimuksista jokaista Yhdistyneiden Kansa-

kuntien maata kohtaan, jonka diplomaattiset suhteet Suomen kanssa olivat katkenneina sodan aikana ja joka oli yhteistoinnassa Liittoutuneiden ja Liittyneiden Valtojen kanssa.

4. Suomen luopuminen vaatimuksista tämän artiklan 1. kohdan mukaan käsittää kaikki vaatimukset, jotka johtuvat jokaisen Liittoutuneen ja Liittyneen Vallan toimista suomalaisiin laivoihin nähden syyskuun 1 päivän 1939 ja tämän sopimuksen voimaantulopäivän välisenä aikana, sekä myös kaikki vaatimukset ja velat, jotka perustuvat nyt voimassaoleviin sota- vankeja koskeviin yleissopimuksiin.

30. artikla.

1. Kunnes kauppasopimuksia eri Yhdistyneiden Kansakuntien ja Suomen välillä solmitaan, Suomen hallituksen on kahdeksantoista kuukauden aikana tämän sopimuksen voimaantulosta myönnettävä seuraava kohtelu jokaiselle Yhdistyneiden Kansakuntien maalle, joka vastavuoroisuuden perusteella tosiasiallisesti myöntää Suomelle vastaavissa tapauksissa vastaavan kohtelun:

a) Kaikessa, mikä koskee viennin ja tuonnin yhteydessä kannettavia tulleja ja maksuja, tuontitavaroiden sisäistä verotusta sekä kaikissa näitä asioita koskevissa säännöksissä on Yhdistyneille kansakunnille myönnettävä ehdoton suosituimmuuskohtelu.

b) Kaikissa muissa suhteissa Suomi sitoutuu olemaan ryhtymättä minkäänlaiseen mielivaltaiseen syrjintään Yhdistyneiden Kansakuntien joltakin alueelta peräisin olevaan tai sinne menevään tavaraan nähden verrattuna jonkin muun Yhdistyneiden Kansakuntien maan alueelta tai jostakin muusta vieraasta maasta peräisin olevaan tahi sinne menevään samanlaiseen tavaraan.

c) Yhdistyneiden Kansakuntien kansalaisille, mukaanlukien juriidiset henkilöt, on myönnettävä sisäinen ja suosituimmuuskohtelu kaikissa kauppaa, teollisuutta, laivaliikennettä ja muuta liiketoimintaa koskevissa asioissa Suomessa. Nämä määräykset eivät koske kaupallista lentoliikennettä.

d) Suomi älköön myöntäkö millekään maalle yksin- tai diskriminatorista oikeutta harjoittaa kansainvälistä kaupallista lentoliikennettä; Suomen on annettava kaikille Yhdistyneille Kansakunnille yhtäläinen mahdollisuus saada oikeudet harjoittaa kansainvälistä kaupallista lentoliikennettä Suomen alueella, mukaanlukien oikeus laskeutua maahan polttoaineen täydennystä

ja korjauksia varten, ja, kyseen ollen kaupallisen ilmailun harjoittamisesta kansainvälisessä liikenteessä, Suomen on myönnettävä vastavuoroisesti ja epädiskriminatoorisesti kaikille Yhdistyneille Kansakunnille oikeus lentää yli Suomen alueen maahan laskeutumatta. Nämä määräykset alkoot vaikuttako Suomen kansallisen puolustuksen etuihin.

2. Suomen edellämainittuihin sitoumuksiin on katsottava sisältyvän ne poikkeukset, jotka tavanomaisesti sisältyvät Suomen ennen sotaa tekemiin kauppasopimuksiin; ja kunkin Yhdistyneen Kansakunnan myöntämää vastavuoroisuutta koskeviin määräyksiin on katsottava sisältyvän ne poikkeukset, jotka tavanomaisesti on otettu tämän maan kauppasopimuksiin.

31. artikla.

1. Kaikki erimielisyydet, jotka voivat johtua tämän sopimuksen 24. ja 25. artikloista sekä liitteistä IV, V ja VI osa B, on jätettävä sovintokomission ratkaistaviksi, johon kuuluu yhtä monta asianomaisen Yhdistyneen Kansakunnan hallituksen ja Suomen hallituksen määräämää jäsentä. Jollei sovintoon päästä kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun asia on jätetty sovintokomission ratkaistavaksi, kumpikin hallitus voi vaatia kolmannen jäsenen lisäämistä komissioon, ja elleivät hallitukset voi sopia tämän jäsenen valitsemisesta, kumpikin osapuoli voi pyytää Yhdistyneiden Kansakuntien yleissihteeriä suorittamaan nimeämisen.

2. Komission jäsenten enemmistön päätös olkoon komission päätös ja osapuolet tunnustakoot sen lopulliseksi ja sitovaksi.

32. artikla.

Tämän sopimuksen 24., 25. ja 30. artiklat sekä liite VI koskevat Liittoutuneita ja Liittyneitä Valtoja ja Ranskaa sekä joikaista Yhdistyneiden Kansakuntien maata, jonka diplomaattiset suhteet Suomen kanssa ovat olleet katkenneina sodan aikana.

33. artikla.

Liitteiden IV, V ja VI määräykset, kuten muidenkin liitteiden määräykset, ovat voimassa tämän sopimuksen erottamattomina osina.

VI OSA.

Loppumääräykset.

34. artikla.

1. Aikana, joka ei ylitä 18 kuukautta alkaen tämän sopimuksen voimaantulosta, Neuvostoliiton ja Yhdistyneen Kuningaskunnan Helsingissä olevien diplomaattisten edustustojen päälliköt, jotka toimivat yhteisymmärryksessä keskenään, edustavat Liittoutuneita ja Liittyneitä Valtoja suhteissa Suomen hallitukseen kaikissa tämän sopimuksen täytäntöönpanoa ja tulkin-taa koskevissa kysymyksissä.

2. Molemmat edustustopäälliköt antavat Suomen hallitukselle sellaista ohjausta sekä sellaisia teknillisiä neuvoja ja selvennyksiä, jotka saattavat olla välttämättömiä tämän sopimuksen hengen ja määräysten mukaisen nopean ja tehokkaan täytäntöönpanon turvaamiseksi.

3. Suomen hallitus antakoon sanotuille kahdelle edustustopäällikölle kaikki tarpeelliset tiedot ja kaiken avun, mitä he saattavat tarvita täyttäessään tämän sopimuksen mukaan heille uskottut tehtävät.

35. artikla.

1. Ellei muunlaista menettelytapaa ole tämän sopimuksen jos sakin artiklassa nimenomaan varattu, tämän sopimuksen tul-kinnasta tai täytäntöönpanosta johtuvat erimielisyydet, joita ei ole ratkaistu välittömin diplomaattisin neuvotteluin, siirret-täköön 34. artiklan mukaisesti toimivien kahden edustustopääl-likön käsiteltäviksi, kuitenkin niin, että tässä tapauksessa sa-notun artiklan määräaika ei rajoita edustustopäällikköjen toi-mintaa. Kaikki tällaiset erimielisyydet, joita he eivät ole rat-kaisseet kahden kuukauden kuluessa, siirrettäköön, elleivät osa-puolet keskenänsä sovi muusta sovittelumenettelystä, jomman-kumman osapuolen pyynnöstä komission ratkaistaviksi, jonka muodostaa kummankin osapuolen edustaja ja kolmas jäsen, jon-ka molemmat osapuolet keskinäisellä sopimuksella valitsevat kolmannen maan kansalaisista. Elleivät osapuolet kuukauden määräajassa sovi kolmannen jäsenen valitsemisesta, kumpikin osapuoli voi pyytää Yhdistyneiden Kansakuntien yleissihteeriä suorittamaan nimeämisen.

2. Komission jäsenten enemmistön päätös olkoon komission päätös ja osapuolet tunnustakoot sen lopulliseksi ja sitovaksi.

36. artikla.

Liittoutuneiden ja Liittyneiden Valtojen on ratifioitava tämä sopimus, jonka venäjänkielinen ja englanninkielinen teksti ovat todistusvoimaisia. Suomen on se myös ratifioitava. Se tulee voimaan heti, kun Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liitto ja Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin Yhdistynyt Kuningaskunta ovat tallettaneet ratifioimiskirjat. Ratifioimiskirjat on mahdollisimman lyhyen ajan kuluessa talletettava Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton hallituksen huostaan.

Kuhunkin Liittoutuneeseen tai Liittyneeseen Valtaan nähden, joka tallettaa ratifioimiskirjansa tämän jälkeen, sopimus tulee voimaan talletuspäivänä. Tämä sopimus talletetaan Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton hallituksen arkistoon, joka toimittaa oikeaksi todistetut jäljennökset jokaiselle allekirjoittajavaltiolle.

Tämän vakuudeksi allekirjoittaneet täysivaltaiset edustajat ovat tämän sopimuksen allekirjoittaneet ja sineteillään varustaneet.

Tehtiin Pariisissa Venäjän, Englannin, Ranskan ja Suomen kielillä, kymmenentenä päivänä helmikuuta vuonna tuhat yhdeksänsataa neljäkymmentäseitsemän.

LIITELUETTELO.

Liite I. Suomen rajojen sekä 2. ja 4. artiklassa mainittujen alueiden kartta.

Liite II. Maavoimien, ilmavoimien ja sotalaivaston koulutuksen määrittely.

Liite III. Sotamateriaalin määrittely ja luettelo.

Liite IV. Eräitä omaisuuslajeja koskevat erikoismääräykset.
A. Teollinen, kirjallinen ja taiteellinen omaisuus.
B. Vakuutus toiminta.

Liite V. Sopimukset, vanhentuminen ja siirtokelpoiset arvopaperit.

Liite VI. Merisotasaalis oikeudet ja tuomioistuinten päätökset.

Liite I. (1., 2. ja 4. artiklaan)

Suomen rajojen sekä 2. ja 4. artiklassa mainittujen alueiden kartta.

Liite II. (15. artiklaan)

Maavoimien, ilmavoimien ja sotalaivaston koulutuksen määrittely.

"Maavoimien koulutus" merkitsee opetusta ja harjoituksia erityisesti sotilaallisiin tarkoituksiin suunnitellun tai sovelletun sotamateriaalin ja siihen kuuluvien koulutusvälineiden käytössä; riviharjoitusten ja maastoliikkeiden opetusta ja suoritusta, jotka opettavat tai totuttavat liikkeisiin, joita joukot taistelussa suorittavat; sekä taktiikan, strategian ja esikuntatyön järjestelmällistä opiskelua.

"Ilmavoimien koulutus" merkitsee opetusta ja harjoituksia erityisesti ilmavoimien käyttöön suunnitellun tai sovelletun sotamateriaalin ja siihen kuuluvien koulutusvälineiden käytössä; kaikkien niiden erikoisten liikkeiden, muodostelmalento mukaanlukien, opetusta ja harjoittamista, joita lentojoukot suorittavat täyttäessään taistelutehtäviä; sekä ilmavoimien taktiikan, strategian ja esikuntatyön järjestelmällistä opiskelua.

"Sotalaivaston koulutus" merkitsee opetusta, ohjausta tai harjoittelua sotalaivojen tai merisotalaitteiden käytössä sekä opetusta ja perehdyttämistä kaikkien niiden tähän kuuluvien laitteiden ja koulutusvälineiden käyttöön, joita käytetään merisodassa, lukuunottamatta niitä, joita tavallisesti käytetään myös siviilitarkoituksiin; sekä laivastotaktiikan, -strategian ja -esikuntatyön opetusta, harjoittelua tai järjestelmällistä opiskelua, mukaanlukien kaikkien niiden operatioiden ja liikkeiden suorittaminen, joita ei tarvita alusten rauhanomaisessa käytössä.

Liite III. (19. artiklaan)

Sotamateriaalin määrittely ja luettelo.

Tässä sopimuksessa käytetty nimitys "sotamateriaali" tarkoittaa kaikkia aseita, ammuksia ja laitteita, jotka ovat erityisesti suunnitellut tai sovelletut sodankäyntiin, jäljempänä olevan luettelon mukaan.

Liittoutuneet ja Liittyneet Vallat varaavat itselleen oikeuden tehdä ajoittain muutoksia tai lisäyksiä luetteloon ottaen huomioon vastaisen tieteellisen kehityksen.

Ryhmä I.

1. Sotilaskiväärit, karbiinit, revolverit ja pistoolit; näiden aseiden piiput ja muut varaosat, jotka eivät helposti sovellu siviilikäyttöön.

2. Konekiväärit, automaattiset tai itselataavat sotilaskiväärit ja konepistoolit; näiden piiput ja muut varaosat, jotka eivät helposti sovellu siviilikäyttöön; konekiväärien jalustat.

3. Tykit, haupitsit, mörssarit, erikoiset lentokonetykit; lukko-laitteita tai jarrulaitteita vailla olevat tykit ja liekinheittimet; putket ja muut varaosat, jotka eivät helposti sovellu siviilikäyttöön sekä edellämainittujen aseiden lavetit ja jalustat.

4. Raketinheittimet; omalla voimallaan liikkuvien ja ohjattavien ammusten lähetyks- ja kontrollilaitteet; niiden jalustat.

5. Ladatut tai lataamattomat, omalla voimallaan kulkevat ja ohjattavat ammuksot, projektiilit, raketit, hylsyammuksot ja panokset, edellä luettelon kohdissa 1—4 mainittuihin aseisiin, sekä sytyttimet, putket tai laitteet niiden räjähdyttämistä tai käyttämistä varten. Siviilikäyttöön tarpeelliset sytyttimet eivät sisälly tähän.

6. Ladatut tai lataamattomat kranaatit, pommit, torpedot, miinat ja syvyyspommit sekä sytytysaineet tai panokset; kaikki niiden räjähdyttämistä tai käyttämistä varten. Siviilikäyttöön tarpeelliset sytyttimet eivät sisälly tähän.

7. Pistimet.

Ryhmä II.

1. Panssarivaunut, panssarijunat, joita ei voida teknillisesti muuttaa siviilikäyttöön.

2. Edellä ryhmässä I mainittuja aseita varten tarkoitettut mekaaniset ja moottorilavetit; muut kuin edellä kohdassa 1. mainitut erikoisrakenteiset sotilasautojen alustat tai korit.

3. Kolmea tuumaa paksimmat panssarilevyt, joita käytetään suojautumistarkoituksiin sodassa.

Ryhmä III.

1. Tähtäys- ja laskukojeet tulenjohtoa varten, mukaanlukien it.patteritasoviivottimet ja maalinmäärittelylaitteet; hakuamuntalaitteet; tykkien tähtäimet, pomminpudotustähtäimet; sytyttimien säätimet; tarkkailukojeet tykkikaluston toimintaa ja ammunnan tarkkuutta varten sekä tulenjohtolaitteet.

2. Syöksysillat ja -veneet.

3. Vihollisen harhauttamis-, häikäisemis- ja houkutusvälineet.

4. Erikoislaatuiset henkilökohtaiset varusesineet, joita on vaikea soveltaa siviilikäyttöön.

Ryhmä IV.

1. Kaikenlaatuiset sota-alukset, niihin luettuina sotatarkoituksiin muunnetut laivat ja uivat laitteet, jotka on suunniteltu tai tarkoitettu niiden huoltamiseen tai avustamiseen ja joita ei voida teknillisesti muuttaa siviilikäyttöön, sekä aseet, panssarit, ampuvatarvikkeet, lentokoneet ja kaikki muut varusteet, materiaali, koneet ja laitteet, joita ei rauhan aikana käytetä muissa kuin sota-aluksissa.

2. Maihinnoisuusaluksot ja kaikenlaatuiset amfibio- ja veneet tai -laitteet; kaikenlaatuiset syöksyveneet tai -laitteet kuin myös katapultit tai lentokoneiden, rakettien, omalla voimallaan kulkevien taisteluvälineiden tai kaikkien muiden joko miehitettyjen tai miehittämättömien, ohjattavien tai ohjaamattomien ammusten, kojeiden tai laitteiden muut lähettämistä varten.

3. Joko kokonaan tai osittain veden alla kulkevat alukset, uivat laitteet, taisteluvälineet, kaikenlaatuiset laitteet tai kojeet, mukaanlukien erikoisrakenteiset satamasulkupuomit, paitsi niissä tapauksissa, jolloin niitä tarvitaan alusten pelastustyöhön, nostamiseen tai muuhun siviilikäyttöön, sekä kaikki laitteet, varusteet, varaosat, kokeilu- tai harjoitusvälineet, kojeet tai laitteet, jotka voivat olla erityisesti suunniteltuja yllälueteltujen rakentamista, kokeilua, huoltoa tai varastoinnista varten.

Ryhmä V.

1. Ne ilmaa keveämmät tai raskaammat ilma-alukset, koottuina tai osina, jotka ovat suunnitellut tai sovelletut ilmataisteluihin käyttäen konekiväärejä, rakettien laukaisulaitteita tai tykistöä tahi suunnitellut taikka sovelletut pommien kuljettamista ja pudottamista varten tai jotka ovat varustetut tahi joihin mallinsa tai rakenteensa vuoksi soveltuu jokin jäljempänä 2. kohdassa mainituista laitteista.

2. Lentokoneen tykkien jalustat ja kehykset, pomminkiinnittimet, torpedon kannattimet sekä pommien ja torpedojen pudotuslaitteet; tykkitornit sekä sivutornit konekiväärejä varten.

3. Ilmakuljetusjoukkoja varten erityisesti suunnitellut ja yksinomaan niiden käyttämät välineet.

4. Laiva-, maa- tai vesilentokoneiden katapultit ja lähettämislaitteet; lentokonemallisten aseiden lähettämislaitteet.

5. Sulkupallot.

Ryhmä VI.

Tukahduttavat, kuolettavat, myrkylliset tai toimintakyvyttö-mäksi tekevät aineet, jotka on tarkoitettu sotilaalliseen käyttöön tai joita valmistetaan yli siviilitarpeiden.

Ryhmä VII.

Ne laukaisu-, räjähdys- ja pyroteknilliset aineet tai nestemäiset kaasut, jotka ovat tarkoitettut näissä ryhmissä mainitun sotamateriaalin laukaisuun, räjähdyttämiseen, panostamiseen ja la-

taamiseen tai muuhun käyttöön mainitun sotamateriaalin yhteydessä ja joita ei voida käyttää siviilitarkoituksiin tai joiden tuotanto ylittää siviilitarpeen.

Ryhmä VIII.

Tehdaskoneisto ja työkalut, jotka on erityisesti suunniteltu yllämainittujen aineiden valmistukseen ja kunnossapitoon ja joita ei voida teknillisesti muuttaa siviilikäyttöön.

Liite IV.

Eräitä omaisuuslajeja koskevat erikoismääräykset.

A. Teollinen, kirjallinen ja taiteellinen omaisuus.

1. a) Liittoutuneille ja Liittyneille Valloille sekä niiden kansalaisille on myönnettävä yhden vuoden määräaika tämän sopimuksen voimaantulosta lukien, jolloin ne ovat oikeutetut lisämaksuita tai muuta sakoitta suorittamaan kaikki tarpeelliset toimenpiteet saadakseen tai säilyttääkseen Suomessa oikeudet teolliseen, kirjalliseen tai taiteelliseen omaisuuteen, joita vallinneen sotatilan vuoksi ei ollut mahdollista suorittaa.

b) Liittoutuneet ja Liittyneet Vallat tai niiden kansalaiset, jotka ovat jossakin Liittoutuneessa tai Liittyneessä Vallassa asianomaisessa järjestyksessä tehneet patenti- tai hyödyllisyysmallihakemuksen aikaisintaan kaksitoista kuukautta ennen sodan syttymistä Suomen kanssa tai sodan aikana tahi jotka ovat hakeneet jonkin valmistusmenetelmän tai mallin tahi tavaramerkin rekisteröintiä aikaisintaan kuusi kuukautta ennen sodan syttymistä Suomen kanssa tai sodan aikana, olkoot oikeudet kahdentoista kuukauden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta hakemaan vastaavia oikeuksia Suomessa prioriteettioikeuksia, jotka perustuvat kyseessäolevan Liittoutuneen tai Liittyneen Vallan alueella tehdyn aikaisemman hakemuksen rekisteröimiseen.

c) Kullekin Liittoutuneelle ja Liittyneelle Vallalle ja niiden kansalaisille myönnetään yhden vuoden määräaika tämän sopimuksen voimaantulosta, jona aikana ne voivat ryhtyä oikeudellisiin toimenpiteisiin Suomessa niitä luonnollisia tai juriidisia henkilöitä vastaan, joiden väitetään lainvastaisesti loukanneen heidän oikeuksiaan teolliseen, kirjalliseen tai taiteelliseen omaisuuteen sodan alkamispäivän ja tämän sopimuksen voimaantulopäivän välisenä aikana.

2. Aikaa sodan puhkeamisesta siihen asti, kunnes kahdeksantoista kuukautta on kulunut tämän sopimuksen voimaantulosta, ei ole otettava lukuun määrättäessä aikaa, jonka kuluessa patenttia, valmistusmenetelmää tahi tavaramerkkiä olisi ryhdyttävä käyttämään.

3. Aikaa sodan puhkeamisesta tämän sopimuksen voimaantuloon ei ole otettava lukuun sellaisia teollisia, kirjallisia ja taiteellisia omistusoikeuksia koskevissa säännöllisissä määräajoissa, jotka Suomessa olivat voimassa sodan syttyessä tai jotka on tä-

män liitteen A-osassa tunnustettu tai vahvistettu ja jotka kuuluvat jollekin Liittoutuneelle tai Liittyneelle Vallalle tai sen kansalaisille. Näin ollen näiden oikeuksien säännöllinen voima-ajaloika on katsottava automaattisesti pidennetyksi Suomessa ajalla, joka vastaa näin lukuun ottamatta jätettävää ajanjaksoa.

4. Edelläolevia Liittoutuneiden ja Liittyneiden Valtojen ja niiden kansalaisten oikeuksia Suomessa koskevia määräyksiä on sovellettava yhtäläisesti Suomen ja sen kansalaisten oikeuksiin Liittoutuneiden ja Liittyneiden Valtojen alueilla. Kuitenkaan ei mikään näistä määräyksistä oikeuta Suomea tai sen kansalaisia suosivampaan kohteluun Liittoutuneiden ja Liittyneiden Valtojen alueilla kuin mitä nämä vallat vastaavissa tapauksissa myöntävät muille Yhdistyneille Kansakunnille tai niiden kansalaisille, eikä Suomea liioin sen kautta vaadita myöntämään Liittoutuneelle tai Liittyneelle Vallalle tai sen kansalaisille suosivampaa kohtelua kuin mitä Suomi tai sen kansalaiset nauttivat tämän vallan alueella edelläolevien määräysten tarkoittamassa mielessä.

5. Liittoutuneen tai Liittyneen Vallan tai Suomen alueella olevat kolmannet henkilöt, jotka ennen tämän sopimuksen voimaantuloa ovat hyvässä uskossa hankkineet teollisia, kirjallisia tai taiteellisia omistusoikeuksia, jotka ovat ristiriidassa tämän liitteen A-osalla palautettujen oikeuksien tai siinä määrätyn prioriteetin saatujen oikeuksien kanssa, tai jotka ovat hyvässä uskossa valmistaneet, julkaisseet, jäljentäneet, käyttäneet tai myyneet tällaisten oikeuksien kohteita, saakoot, joutumatta vastuuseen rikkomuksesta, jatkaa näiden oikeuksien käyttämistä sekä jatkaa tai aloittaa uudelleen sellaisen valmistamisen, julkaisemisen, jäljentämisen, käytön ja myynnin, joka on saatu tai alettu hyvässä uskossa. Suomessa tällainen lupa annettakoon vleislisenssin muodossa niillä ehdoilla, joista osapuolet keskenään sopivat, tai ellei sopimukseen päästä, niillä ehdoilla, jotka tämän sopimuksen 31 artiklan mukaan perustettu sovintokomissio vahvistaa. Liittoutuneiden ja Liittyneiden Valtojen alueilla hvvssä uskossa toimineet kolmannet henkilöt saakoot kuitenkin saman turvan, joka vastaavissa oloissa myönnetään hyvässä uskossa toimineille kolmansille henkilöille, joiden oikeudet ovat ristiriidassa muiden Liittoutuneiden ja Liittyneiden Valtojen kansalaisten oikeuksien kanssa.

6. Mitään tämän liitteen A-osan määräystä älköön tulkittako siten, että se antaisi Suomelle tai Suomen kansalaisille minkäänlaisia patenti- tai hyödyllisyysmallioikeuksia minkään Liittoutuneen tai Liittyneen Vallan alueella keksintöihin, jotka koskevat jotakin sellaista esinettä, joka on nimetty tämän sopimuksen liitteessä III, ja joita Suomi tai Suomen kansalaiset ovat tehneet tai joita koskevat hakemukset ne ovat rekisteröineet Suomessa tai jonkin muun akselivallan alueella tai akselisotavoimien miehittämällä alueella aikana jolloin asianomainen alue oli akselivaltojen sotavoimien tai viranomaisten valvonnassa.

7. Suomen on niinkään myönnettävä tämän liitteen edelläolevien määräysten mukaiset edut Ranskalle ja muillekin Yhdistyneiden Kansakuntien maille, jotka eivät kuulu Liittoutu-

neisiin tai Liittyneisiin Valtoihin, mutta joiden diplomaattiset suhteet Suomen kanssa ovat olleet katkenneina sodan aikana ja jotka sitoutuvat antamaan Suomelle mainituissa määräyksissä Suomelle myönnetyt edut.

8. Tämän liitteen A-osan määräysten ei katsota olevan ristiriidassa tämän sopimuksen 25. ja 27. artiklan kanssa.

B. Vakuutustoiminta.

1. Mitään muita rajoituksia kuin sellaisia, joita sovelletaan vakuutuksenharjoittajiin yleensä, älköön asetettako vakuutuksenharjoittajille, jotka ovat Yhdistyneiden Kansakuntien kansalaisia heidän ryhtyessään palauttamaan entistä vakuutuskantaansa.

2. Jos joku Yhdistyneiden Kansakuntien vakuutuksenharjoittaja haluaa uudelleen aloittaa toimintansa Suomessa, ja jos käy ilmi, että liiketoiminnan harjoittamiseen Suomessa vaadittavan vakuustalletuksen tai vararahaston arvo on vähentynyt syystä, että arvopaperit, jotka muodostivat vakuustalletuksen tai vararahaston, ovat hävinneet tai alentuneet arvossa, Suomen hallitus sitoutuu hyväksymään kahdeksantoista kuukauden aikana jäljellä olevat arvopaperit kaikkia talletuksia ja vararahastoja koskevia oikeudellisia vaatimuksia vastaaviksi.

Liite V.

Sopimukset, vanhentuminen ja siirtokelpoiset arvopaperit.

A. Sopimukset.

1. Sopimuksien, joiden täyttäminen vaati tämän liitteen D-osassa määrittelyssä mielessä vihollisiksi tulleiden osapuolten välistä toimintaa, on katsottava rauenneen, jäljempänä 2. ja 3. kohdissa mainituin rajoituksin, siitä hetkestä lukien, jolloin jompikumpi osapuoli tuli viholliseksi. Raukeaminen ei kuitenkaan vapauta kumpaakaan sopimuspuolta velvoituksesta maksaa takaisin ennako- tai tilimaksuina vastaanottamansa määrät, joita vastaavia suorituksia tämä sopimuspuoli ei ole tehnyt.

2. Riippumatta edelläolevan 1. kohdan määräyksistä raukemismääräyksiä älköön sovellettako niihin näin ollen voimaan jääviin jonkin tämän liitteen D-osan määrittelemässä mielessä vihollisiksi tulleiden välisen sopimuksen osiin, jotka ovat erotettavissa ja joiden täyttäminen ei edellyttänyt kanssakäymistä osapuolten välillä. Elleivät sopimusmääräykset ole täten erotettavissa, sopimuksen on katsottava kokonaisuudessaan rauenneen. Edelläoleva on sovellettava sen Yhdistyneen ja Yhtyneen Vallan kotimaisia lakeja, asetuksia ja määräyksiä, jonka tuomiovallan alaisena sopimus tai jokin sopimuspuolista on, ja on niihin myös sovellettava sopimuksen määräyksiä.

3. Tämän liitteen A-osan määräykset älkööt tehkö mitättömiksi liiketoimia, jotka on laillisesti täytetty vihollisten kesken tehdyn sopimuksen mukaisesti, jos ne on täytetty jonkun Yhdistyneiden ja Yhtyneiden Kansakuntien hallituksen luvalla.

4. Edelläolevista määräyksistä riippumatta vakuutus- ja jälleenvakuutus sopimuksista sovittakoon erikseen asianomaisen Yhdistyneen tai Yhtyneen Vallan hallituksen ja Suomen hallituksen välillä.

B. Vanhentumisajat.

1. Kaikki vanhentumisajat tai toimivallan tahi oikeutta ryhtyä oikeuksia suojaaviin toimenpiteisiin koskevat aikarajoitukset, jotka kohdistuvat henkilöihin tai omaisuuteen ja koskevat Yhdistyneiden Kansakuntien ja Suomen kansalaisuutta olevia, on katsottava peruutuneiksi sodan ajaksi, toiselta puolen Suomen alueella ja toiselta puolen niiden Yhdistyneiden Kansakuntien alueella, jotka vastavuoroisesti myöntävät Suomelle tämän kohdan määräysten mukaisen edun, mikäli asianomaiset sodan takia eivät ole voineet ryhtyä oikeudellisiin tai oikeuksiensa säilyttämiseksi välttämättömiin toimenpiteisiin ja ottamatta liksäsi huomioon, alkoivatko nämä määrääajat ennen tai jälkeen sodan syttymisen. Nämä määrääajat alkakoot jälleen juosta tämän sopimuksen voimaantulosta. Tämän kohdan määräyksiä sovellettakoon korko- tai osinkolippujen esittämismääräaikoihin tahi lunastettavaksi arvottujen tai muusta syystä lunastettavien arvopapereiden maksettavaksi esittämiseen.

2. Jos sen johdosta, että sodan aikana ei ole ryhdytty johonkin toimenpiteeseen tai on jätetty noudattamatta jokin muodollisuus, Suomen alueella on ryhdytty pakkotäytäntöönpanoon jonkin Yhdistyneiden Kansakuntien maan kansalaisen vahingoksi, on Suomen hallituksen saatettava jälleen voimaan näin loukatut oikeudet. Jos ennalleen saattaminen on mahdotonta tai epäoikeudenmukaista, on Suomen hallituksen huolehdittava, että Yhdistyneiden Kansakuntien kansalaiselle annetaan sellainen hyvitys, minkä on katsottava olevan näissä olosuhteissa kohtuullisen ja oikeudenmukaisen.

C. Siirtokelpoiset arvopaperit.

1. Siirtokelpoisen arvopaperin, jonka viholliset ovat tehneet keskenään ennen sodan syttymistä, älköön katsottako tulleen mitättömäksi yksistään siitä syystä, ettei sitä ole esitetty määrääajana hyväksyttäväksi tai maksettavaksi, tai ettei ole annettu ilmoitusta asettajalle tahi siirtäjälle siitä, ettei sitä hyväksytä tai makseta, taikka ettei sitä ole protestoitu, eikä siitäkään syystä, että sodan aikana on jätetty täyttämättä jokin muodollisuus.

2. Jos se määrääaika, jonka kuluessa siirtokelpoinen arvopaperi olisi pitänyt esittää hyväksyttäväksi tai maksettavaksi tahi ilmoitus hyväksymättä tai maksamatta jättämisestä olisi pitänyt tehdä asettajalle tai siirtäjälle taikka arvopaperi olisi pitänyt protestoida, on kulunut umpeen sodan aikana, ja osapuoli, jon-

ka olisi pitänyt esittää tai protestoida asiakirja tahi antaa ilmoitus hyväksymättä tai maksamatta jättämisestä, on jättänyt sen tekemättä sodan aikana, on myönnettävä vähintään kolmen kuukauden määräaika tämän sopimuksen voimaantulosta, jonka kuluessa esittäminen, ilmoitus hyväksymättä tai maksamatta jättämisestä tai protesti voidaan tehdä.

8. Jos joku on joko ennen sotaa tai sen aikana siirtokelpoisella arvopaperilla sitoutunut velvoituksiin sittemmin viholliseksi tulleen henkilön hänelle antaman toimeksiannon takia, jälkimmäinen on edelleenkin velvollinen sodan syttymisestä huolimatta edelliselle korvaamaan näistä velvoituksista johtuneet tappiot.

D. Yleiset määräykset.

Tämän liitteen tarkoittamassa mielessä luonnollisia tai juridisia henkilöitä on pidettävä vihollisina siitä päivästä lukien, jolloin liiketoimet heidän välillään ovat tulleet laittomiksi niiden lakien, asetusten tai määräysten nojalla, jotka koskevat tällaisia henkilöitä tai sopimuksia.

Liite VI.

MERISOTASAAISOIKEUDET JA TUOMIOISTUINTEN PÄÄTÖKSET.

A. Merisotasaalisoikeudet.

1. Kukin Liittoutunut ja Liittynyt Valta pidättää itselleen oikeuden tutkia vahvistamansa menettelytavan mukaisessa järjestyksessä kaikki Suomen merisotasaalisoikeuksien päätökset ja määräykset, jotka koskevat asianomaisten vallan kansalaisten omistusoikeuksia, ja suosittaa Suomen hallitukselle, että ne päätökset ja määräykset, jotka mahdollisesti eivät ole kansainvälisen oikeuden mukaisia, otetaan tarkistettavaksi.

2. Suomen hallitus sitoutuu antamaan jäljennökset kaikista näissä asioissa syntyneistä asiakirjoista, annetut päätökset ja määräykset niihin luettuina, ja hyväksymään kaikki mainittujen asiain tutkimisen johdosta tehdyt suositukset sekä saattamaan ne täytäntöön.

B. Tuomioistuinten päätökset.

Suomen hallituksen on ryhdyttävä tarpeellisiin toimenpiteisiin, jotta kaikkien Yhdistyneiden Kansakuntien kansalaisilla on tilaisuus milloin tahansa yhden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulon jälkeen alistaa asianomaisten Suomen viranomaisten uudelleen tutkittavaksi kaikki suomalaisten tuomioistuinten 22 päivän kesäkuuta 1941 ja tämän sopimuksen voi-

maantulopäivän välisenä aikana sellaisissa oikeudenkäynneissä antamat päätökset, joissa Yhdistyneiden Kansakuntien kansalainen ei ole voinut esittää asianmukaisesti asiaansa kantajana tai vastaajana, Suomen hallituksen on huolehdittava, että jos Yhdistyneiden Kansakuntien kansalainen on kärsinyt vahinkoa tällaisen päätöksen johdosta, hänelle palautetaan sama asema, joka hänellä oli ennen päätöksen antamista tai että hänelle annetaan sellainen hyvitys, minkä on katsottava olevan näissä olosuhteissa kohtuullisen ja oikeudenmukaisen. Nimitykseen "Yhdistyneiden Kansakuntien kansalaiset" sisältyvät yhteisöt tai yhdistykset, jotka ovat muodostetut tai perustetut jonkin Yhdistyneiden Kansakuntien maan lakien mukaisesti.

